

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף טז

מיטה מיטמאת חבילה וכו': לדעת ר"א - מיטה מקבלת טומאה רק כאשר כל החלקים מחוברים יחד, וכן אם היא טמאה היא ניטהרת רק כאשר הוא מטביל את כל החלקים כשהם מחוברים יחד, אבל אם הטביל את החלקים כשהם מפורקים לא עלתה לה טבילה.

ולדעת חכמים - היא נטמאת איברים ומיטהרת איברים. רב חנן מברא מהם 'איברים': ארוכה / קצרה ושתי הרגלים המחוברות אליה. ויש להם תורת 'כלי' לקבל טומאה כיון שהם ראויים לסמוך אותם לקיר, כלומר שאפשר להעמיד את הארוכה מול הקיר ולתת קורות ממנה ועד לקיר ולסרג עליהם חבלים, ואפשר לשכב עליה ולכן היא מקבלת טומאת 'מדרס'.

סיכנה בבלאי בגדים פסולה: אב"י מברא שמדובר שאין בהם ג' על ג' אצבעות, שאין ראויות לא לעניים ולא לעשירים.

מחצלת של שיפא (= צמח הגומא) או של גמי (= קני סוף), אפילו אם היא נפחתה מהשיעור של קבלת טומאה (= ששה על ששה טפחים) אסור לסכך בה, כיון שלפני שהיא נפחתה היא היתה ראויה לקבל טומאת מדרס. וזהו גם הטעם שאסור לסכך בבלאי בגדים.

מחצלת הקנים: אם היא גדולה מותר לסכך בה, כיון שהיא מיועדת לסיכוך ולא לשכיבה. ואם היא קטנה לא מסככים בה, כיון שהיא מיועדת לשכיבה ומקבלת טומאה. ולדעת ר"א אף מחצלת גדולה מיועדת לשכיבה ומקבלת טומאה ולא מסככים בה.

למדנו במשנה לעיל - שהחוטט בגדיש לעשות לו סוכה, אינה סוכה, משום 'תעשה ולא מן העשוי':

אמר רב הונא: משנתינו עוסקת באופן שלא היה בגדיש (לפני שחטט בו) חלל בגובה טפח למשך אורך ורוחב של שבעה טפחים שזהו שיעור סוכה, ולכן אח"כ כשחטט בו

(המשך בדף הבא ↓)

כדי להוסיף את שטח החלל אין זה סוכה, שהרי לא היה על הסכך שם 'סכך' לפני שהוא חטט בו.

אבל אם כבר היה בגדיש (לפני שחטט בו) חלל בגובה טפח למשך אורך ורוחב של שבעה טפחים, ואח"כ חטט בו להשלים את גובה החלל לעשרה טפחים (= השיעור המינימלי לגובה סוכה), הרי זו סוכה כשרה, כיון שלחלל בגובה טפח יש שם 'אהל', ונמצא שכבר היה שם 'סכך' לגדיש לפני שהוא חטט בו, ואח"כ כשחטט בו הוא רק תיקן את הדפנות, ובדפנות אין את הפסול של 'תעשה ולא מן העשוי'.

משנה: המשלשל דפנות: הבונה דפנות של סוכה והתחיל לארוג אותם מלמעלה כלפי מטה. ת"ק סובר: אם השאיר רווח מהקרקע עד הדפנות פחות מג' טפחים כשירה, אבל ג' טפחים פסולה כיון שהגדיים נכנסים תחתיה. ואם התחיל לארוג את הדפנות מלמטה כלפי מעלה - אם יש בהם גובה עשרה טפחים, אפילו הם רחוקים הרבה מהסכך כשירה. רבי יוסי סובר: גם מלמעלה כלפי מטה, אם יש במחיצות גובה עשרה אפילו אם יש רווח גדול בינם לקרקע כשירה. מכיון ש'מחיצה תלויה' מתרת.

גמרא: תנן התם: בור מים הנמצא בין שתי חצרות (= חציו בזו וחציו בזו), אין ממלאים ממנו מים בשבת, לפי שהבור משותף לשני החצרות, ונמצא שכל אחד ממלא מרשות חברו.

ואם עשו בתוך הבור מחיצה גבוהה י' טפחים מותר, לפי שהיא מחלקת את הבור וכל אחד ממלא מרשותו. ומחיצה זו אפשר לעשותה בין מלמטה כלומר סמוך למים, ובין מלמעלה מתוך אוגנו (= בחלל הבור) כלומר אפילו שאינה נוגעת במים. לפי שהקילו חכמים במים, ואנו רואים כאילו המחיצה יורדת עד לקרקעית הבור.

רשב"ג אומר: לדעת בית שמאי צריך לעשות את המחיצה דוקא מלמטה, ולדעת ובית הלל אפשר אף מלמעלה.

ולדעת רבי יהודה לא צריך כלל מחיצה בתוך הבור, שהרי הכותל שמפסיק בין שתי החצרות עובר מעל הבור, ואף מחיצה העוברת מעל הבור מתרת.

ולא היא: יש חילוק בין הדינים. עירובי חצרות דרבנן, ואילו סוכה דאורייתא. מאידך סוכה איסור עשה, ושבת איסור סקילה שהוא חמור (ואפילו שהאיסור כאן הוא מדרבנן, רבנן שאסרו להוציא מבור שהוא רשות של שניים לרשות היחיד - כעין דאורייתא תקנו).

(המשך בדף הבא ↓)

מעשה שנעשה בציפורי: בית-הכנסת של ציפורי היה עומד בחצר עם בתים נוספים, והספר-תורה היה מונח באחד הבתים שבחצר. בערב שבת היו עושים עירוב חצרות, בשביל שיוכלו למחר להביא את הספר-תורה לבית-הכנסת. פעם אחת שכחו לעשות עירוב, והביאו את הספר-תורה דרך 'מחיצות תלויות' העשויות מסדינים הפרוסים על עמודים (שאינם מגיעים לקרקע). המחיצות עמדו בקו ישר בין בית-הכנסת ובין הבית שבו היה הספר-תורה משני הצדדים, כך שהן יצרו כעין 'מבוי' בין בית-הכנסת לבית שבו הספר-תורה (שלא פתוחים לו בתים נוספים).

רבי יוסי היה הרב של ציפורי, ולשיטתו אסור היה להוציא את הספר-תורה דרך מחיצות תלויות, שבאמור לגבי איסור שבת לא היקל רבי יוסי. אלא מעשה זה היה לאחר פטירתו, ובנו רבי ישמעאל הוא זה שהתיר להם לעשות כן.

מחצלת ארבעה ומשהו: מחצלת רחבה ד' טפחים ושני משהוין, ואורכה כאורך דופן הסוכה - יכולה לשמש כדופן לסוכה בסוכה מינימלית, אף שגובה סוכה מינימלי הוא 10 טפחים. על ידי שיעמיד אותה באמצע גובה העשרה טפחים - פחות מג' לקרקע ופחות מג' לסכך, זאת על פי הכלל שאמרינן 'לבוד' (פחות משלושה טפחים כמחובר) משני הכיוונים.

קא משמע לן דמשלשלין דפנות: מדובר בסוכה גדולה גבוהה יותר מעשרה טפחים, והעמיד את המחצלת שהיא שבעה ומשהו, סמוך פחות משלושה לסכך אך יותר משלושה מהקרקע.

פס ארבעה ומשהו: פס דופן רחב ד' ומשהו וגבוה כגובה הסוכה, יכול לשמש כדופן - אם יעמיד אותו רחוק מהדופן שבזוית פחות משלושה טפחים. כי אמרינן לבוד ונמצא שיש כאן דופן רחבה ז' טפחים.